WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)
z dnia 21 lipca 2005 r. *

W sprawie C-30/04

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Tribunale di Bolzano (Włochy) postanowieniem z dnia 9 stycznia 2004 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 28 stycznia 2004 r., w postępowaniu:

Ursel Koschitzki

przeciwko

Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS),

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes czwartej izby, pełniący funkcję prezesa pierwszej izby, N. Colneric (sprawozdawca), K. Schiemann, E. Juhász i M. Ilešič, sędziowie,

* Język postępowania: włoski.

rzecznik generalny: F.G. Jacobs,
sekretarz: L. Hewlett, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 17 marca 2005 r.,

rozważywszy uwagi na piśmie przedłożone:

— w imieniu Ursel Koschitzki, przez M. Rossiego, R. Ciancagliniego oraz K. de Guelmiego Cuccurulla, avvocati,

— w imieniu l'Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS), przez A. Todara, A. Riccia oraz N. Valentego, avvocati

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich, przez L. Pignataro oraz D. Martina, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 4 maja 2005 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 46 ust. 2 lit. b) rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r.

w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie, w wersji zmienionej i uaktualnionej rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2001/83 z dnia 2 czerwca 1983 r. (Dz.U. L 230, str. 6), zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 3096/95 z dnia 22 grudnia 1995 r. (Dz.U. L 335, str. 10, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1408/71").

2 Wniosek ten złożony został w ramach sporu pomiędzy U. Koschitzki a Istituto nazionale della previdenza sociale (krajowe biuro zabezpieczenia społecznego, zwane dalej „INPS") w przedmiocie wyliczenia emerytury proporcjonalnej U. Koschitzki.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

3 Artykuł 1 rozporządzenia nr 1408/71 stanowi:

„Do celów stosowania niniejszego rozporządzenia:

[...]

t) określenia »świadczenia«, »emerytury« i »renty« oznaczają wszelkie świadczenia, emerytury i renty, w tym wszystkie składniki obciążające fundusze publiczne, podwyżki spowodowane rewaloryzacją lub świadczenia uzupełniające, z zastrzeżeniem przepisów tyt. III, oraz świadczenia zryczałtowane, które mogą zastąpić emerytury i renty oraz wypłaty z tytułu zwrotu składek".

4 Artykuł 46 ust. 1–3 rozporządzenia nr 1408/71 zatytułowany „Przyznawanie świadczeń" stanowi:

„1. Jeżeli warunki wymagane przez ustawodawstwo państwa członkowskiego do prawa do świadczeń zostały ukończone bez konieczności stosowania przepisów art. 45 lub art. 40 ust. 3, stosuje się następujące zasady:

a) instytucja właściwa ustala wysokość świadczenia należnego [...]:

i) z jednej strony, tylko na podstawie stosowanego przez nią ustawodawstwa;

ii) z drugiej strony, na mocy ust. 2;

[...]

2. Jeżeli warunki wymagane przez ustawodawstwo państwa członkowskiego do prawa do świadczeń są spełnione dopiero po zastosowaniu art. 45 i/lub art. 40 ust. 3, stosuje się następujące zasady:

a) instytucja właściwa ustala teoretyczną wysokość świadczenia, o które zainteresowany mógłby się ubiegać, gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia i/lub zamieszkania ukończone z uwzględnieniem ustawodawstw państw członkowskich, którym podlegał pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, zostały ukończone w danym państwie członkowskim z uwzględnieniem ustawodawstwa, które stosuje ona w dniu przyznania świadczenia. Jeżeli zgodnie z tym ustawodawstwem wysokość świadczenia jest niezależna od długości ukończonych okresów, kwota ta zostaje uznana za kwotę teoretyczną, określoną w niniejszej literze;

b) instytucja właściwa ustala następnie rzeczywistą wysokość świadczenia na podstawie kwoty teoretycznej, określonej w poprzedniej literze, proporcjonalnie do długości okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, ukończonych przed wystąpieniem ryzyka zgodnie ze stosowanym przez tę instytucję ustawodawstwem, w stosunku do całkowitej długości okresów ubezpieczenia i zamieszkania, ukończonych przed wystąpieniem ryzyka z uwzględnieniem ustawodawstwa wszystkich zainteresowanych państw członkowskich.

3. Zainteresowany ma prawo otrzymać od właściwej instytucji każdego państwa członkowskiego najwyższą kwotę obliczoną zgodnie z ust. 1 i 2, bez uszczerbku dla stosowania wszelkich przepisów dotyczących zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia, przewidzianych w ustawodawstwie, zgodnie z którym to świadczenie jest należne.

W takim przypadku dokonywane porównanie odnosi się do kwot określonych po zastosowaniu wyżej wymienionych przepisów.

5 Artykuł 46a tego samego rozporządzenia, zatytułowany „Przepisy ogólne odnoszące się do zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia stosowane do świadczeń z tytułu inwalidztwa, starości [świadczeń emerytalnych] lub dla osób pozostałych przy życiu [rent rodzinnych] zgodnie z ustawodawstwami państw członkowskich" stanowi w ust. 3:

„W celu zastosowania przepisów dotyczących zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia przewidzianych przez ustawodawstwo państwa członkowskiego w przypadku kumulacji świadczeń z tytułu inwalidztwa, starości [świadczeń emerytalnych] lub dla osób pozostałych przy życiu [rent rodzinnych] ze świadczeniami tego samego rodzaju lub ze świadczeniem różnego rodzaju bądź z innymi dochodami stosuje się następujące zasady:

a) uwzględnia się świadczenia uzyskane zgodnie z ustawodawstwem innego państwa członkowskiego lub inne dochody osiągnięte w innym państwie członkowskim, o ile ustawodawstwo pierwszego państwa członkowskiego przewiduje uwzględnianie świadczeń lub dochodów osiągniętych za granicą;

b) uwzględnia się wysokość świadczeń do wypłaty przez inne państwo członkowskie przed potrąceniem podatków, składek na ubezpieczenie społeczne oraz innych indywidualnych opłat lub potrąceń;

c) nie uwzględnia się kwoty świadczeń uzyskanych zgodnie z ustawodawstwem innego państwa członkowskiego wypłacanych na podstawie ubezpieczenia dobrowolnego lub fakultatywnego kontynuowanego;

d) jeżeli przepisy dotyczące zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia stosuje się zgodnie z ustawodawstwem jednego państwa członkowskiego z powodu korzystania przez zainteresowanego ze świadczeń podobnego lub innego

rodzaju, należnych zgodnie z ustawodawstwem innych państw członkowskich, lub z innych dochodów osiągniętych na terytorium innych państw członkowskich, świadczenie należne zgodnie z ustawodawstwem pierwszego państwa członkowskiego może być zmniejszone wyłącznie w granicach kwoty świadczeń należnych zgodnie z ustawodawstwem lub dochodów osiągniętych na terytorium innych państw członkowskich".

6 Artykuł 46c rozporządzenia 1408/71 zatytułowany „Przepisy szczególne stosowane w przypadku kumulacji jednego lub kilku świadczeń określonych w art. 46a ust. 1 z jednym lub wieloma świadczeniami różnego rodzaju lub z innymi przychodami w przypadku dwóch lub więcej państw członkowskich" stanowi w ust. 2:

„Jeżeli świadczenia obliczone zgodnie z art. 46 ust. 2, świadczenie lub świadczenia różnego rodzaju należne od innych państw członkowskich lub inne dochody i inne składniki przewidziane w ustawodawstwie państwa Członkowskiego w celu stosowania przepisów dotyczących zmniejszenia, zawieszenia lub zniesienia uwzględniane są proporcjonalnie do okresów ubezpieczenia i/lub zamieszkania, określonych w art. 46 ust. 2 lit. b), i przyjęte do ustalania wysokości wyżej wymienionego świadczenia".

Uregulowania krajowe

7 Dodatek wyrównawczy do wysokości minimalnej emerytury jest świadczeniem, które Republika Włoska wypłaca, za pośrednictwem INPS, w szczególności osobom uprawnionym do renty inwalidzkiej, emerytury lub renty rodzinnej w celu uzupełnienia samej emerytury lub renty, jeżeli wysokość tych ostatnich, wynikająca z wyliczenia wpłaconych składek jest mniejsza od „minimum socjalnego". Wysokość emerytury lub renty minimalnej, ustalana corocznie, uzależniona jest od dochodów i finansowana w całości z podatków.

8 Artykuł 6 decreto-legge nr 463 z dnia 12 września 1983 r. w sprawie niecierpiących zwłoki działań w dziedzinie zabezpieczenia społecznego i zrównoważenia wydatków publicznych, przepisów dla różnych działów administracji publicznej i przedłużenia niektórych terminów (GURI nr 250 z dnia 12 września 1983 r., zwanego dalej „decreto-legge 463/83"), przekształconego w ustawę nr 638 z dnia 11 listopada 1983 r. (GURI nr 310 z dnia 11 listopada 1983 r., zwaną dalej „ustawą nr 638/83") poddał prawo do dodatku ogólnemu wymogowi, że beneficjent nie posiada dochodów przekraczających określony pułap ani dochodów skumulowanych z dochodami małżonka, przekraczających określony wyższy pułap, z zastrzeżeniem pewnych wyjątków ustalonych przez ustawę.

9 Artykuł 4 decreto legislativo nr 503 z dnia 30 grudnia 1992 r. (zwykły dodatek do GURI nr 305 z dnia 30 grudnia 1992 r., zwany dalej „decreto legislativo nr 503/92"), który zmienił brzmienie art. 6 ustawy nr 638/83, wprowadził nowe limity dochodów do celów uzyskania takiego dodatku. Do obliczenia limitu dochodów włącza się dochód małżonka mieszkającego wspólnie, niebędącego w separacji.

10 Artykuł 1 ust. 16 ustawy nr 335 z dnia 8 sierpnia 1995 r. w sprawie reformy obowiązkowego i uzupełniającego systemu emerytalnego (zwykły dodatek do GURI nr 190 z dnia 16 sierpnia 1995 r., zwanej dalej „ustawą nr 335/95") ustanawia ogólną zasadę, według której „przepisy dotyczące dodatku wyrównawczego do wysokości minimalnej nie mają zastosowania do emerytur lub rent przyznanych jedynie w oparciu o system składek".

11 Zgodnie z brzmieniem art. 3 ust. 15 ustawy nr 335/95:

„Począwszy od daty wejścia w życie niniejszej ustawy, wysokość miesięczna emerytur i rent, do których prawo jest lub zostało nabyte w oparciu o kumulację okresów ubezpieczenia i składek, przewidzianą przez umowy lub konwencje międzynarodowe

w sprawie zabezpieczenia społecznego, nie może być niższa, w odniesieniu do rocznej składki, niż jedna czterdziesta minimalnej emerytury/renty obowiązującej w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, lub w dniu ustalenia uprawnień emerytalnych/rentowych, jeżeli jest ona późniejsza od tej daty. W przypadku niepełnego roku, wyżej wskazana wysokość nie może być niższa niż 6000 lirów miesięcznie".

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu i pytanie prejudycjalne

12 Ursel Koschitzki uprawniona jest do włoskiej emerytury począwszy od października 1996 r. Zgromadziła 262 tygodnie składek we Włoszech i 533 tygodnie w Niemczech, tj. w sumie 795 tygodni składek.

13 Ursel Koschitzki w październiku 1996 r. dysponowała dochodem rodziny przewyższającym limit określony w art. 4 decreto legislativo nr 503/92. W 1996 r. dochód rodziny, na który składał się jej dochód oraz mieszkającego z nią razem małżonka, wyniósł 39 769 000 ITL, tj. 20 538,97 EUR. W tym samym roku limit określony w art. 6 ustawy nr 638/83 w wysokości zmienionej art. 4 dekretu legislacyjnego nr 503/92 ustalony został na 660 300 ITL, tj. 341,01 EUR miesięcznie.

14 Ursel Koschitzki i INPS spierają się w kwestii odpowiedzi na pytanie, czy dodatek wyrównawczy do minimalnej włoskiej emerytury winien zostać uwzględniony przy ustalaniu teoretycznej wysokości emerytury stanowiącej podstawę do obliczenia emerytury proporcjonalnej.

15 Powołując się na wyrok z dnia 24 września 1998 r. w sprawie C-132/96 Stinco i Panfilo, Rec. str. I-5225, U. Koschitzki uważa, że należy odpowiedzieć na to pytanie twierdząco. Twierdzi, że włoska emerytura proporcjonalna, której pobieranie

rozpoczęła w dniu 1 października 1996 r., powinna być obliczona w następujący sposób: emerytura minimalna w 1996 r. (660 300 ITL = 341,01 EUR) x współczynnik redukcji proporcjonalnej, o którym mowa w art. 46 ust. 2 lit. b) rozporządzenia nr 1408/71 (262 tygodnie: 795 tygodni = 0,32956) = 217 600 ITL (112,38 EUR).

16 Według INPS w tym konkretnym przypadku nie należy uwzględniać przedmiotowego dodatku dla ustalenia teoretycznej wysokości. Wysokość ta wynosić ma 36 540 ITL (18,87 EUR), co stanowiłoby włoską emeryturę proporcjonalną w wysokości 12 042 ITL (6,21 EUR) miesięcznie.

17 INPS zdecydował w końcu o wypłacie emerytury w wysokości 83 000 ITL, tj. 42,86 EUR miesięcznie.

18 W postanowieniu odsyłającym Tribunale di Bolzano zauważa, że treść wyroku w ww. sprawie Stinco i Panfilo zdaje się przyznawać rację U. Koschitzki, jeżeli chodzi o sposób wyliczenia. Wydaje mu się jednakże, że wyrok ten nie uściśla, czy wyżej wskazany dodatek, stanowiący podstawę wyliczenia włoskiej emerytury proporcjonalnej winien zawsze być uwzględniany, nawet gdy dochód rodziny przekracza pułap określony przez włoską ustawę.

19 W postępowaniu przed sądem krajowym dochód rodziny, tj. dochód U. Koschitzki oraz dochód mieszkającego z nią małżonka, przekraczałby bezspornie pułap dochodu. Stosownie do ustawodawstwa włoskiego U. Koschitzki nie miałaby prawa do dodatku wyrównawczego do minimalnej włoskiej emerytury.

20 Sąd krajowy wskazuje, że zdaniem INPS sposób obliczenia zaproponowany przez skarżącą prowadziłby do niesprawiedliwego rezultatu, jeżeli chodzi o równe traktowanie emeryta włoskiego i emeryta „międzynarodowego". Gdyby Trybunał przyznał rację INPS, należałoby zakończyć sentencję wyroku w ww. sprawie Stinco i Panfilo uściśleniem: „jeżeli limity dochodów i inne wymogi, które przewiduje, nie są przekroczone".

21 W tych okolicznościach Trybunale di Bolzano postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy w świetle art. 42 [...] WE [...], który w dziedzinie zabezpieczenia społecznego nakazuje przyjęcie środków niezbędnych do ustanowienia swobodnego przepływu pracowników, art. 46 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 winien być interpretowany w ten sposób, że podstawę obliczenia włoskiej emerytury proporcjonalnej stanowi emerytura teoretyczna zawierająca dodatek wyrównawczy do wysokości minimalnej emerytury, nawet jeżeli limity dochodów ustalone przez włoską ustawę dla dodatku wyrównawczego do wysokości minimalnej emerytury (art. 6 ustawy nr 638/83, zmienionej art. 4 decreto legislativo 503/92) są przekroczone, czy też w taki sposób, że podstawę taką stanowi czysta emerytura teoretyczna (teoretyczna wysokość bez dodatku) w sytuacji gdy uprawniony do emerytury przekracza limity dochodów ustalone przez włoską ustawę dla otrzymania powołanego wyżej dodatku?".

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

22 Artykuł 46 ust. 2 lit. b) rozporządzenia nr 1408/71, o którym mowa w postawionym pytaniu, odsyła do teoretycznej wysokości, o której mowa w lit. a) tego ustępu. Sąd krajowy zasadniczo pyta, czy dla ustalenia, przy zastosowaniu art. 46 ust. 2 lit. a)

rozporządzenia nr 1408/71, teoretycznej wysokości emerytury stanowiącej podstawę do obliczenia emerytury proporcjonalnej, dodatek wyrównawczy do wysokości emerytury minimalnej przewidzianej przez ustawodawstwo krajowe powinien być uwzględniony w sytuacji, gdy limity dochodów ustalone przez ustawodawstwo krajowe dotyczące tego dodatku są przekroczone.

23 Aby odpowiedzieć na to pytanie, należy przypomnieć, że Trybunał stwierdził w pkt 22 wyroku w ww. sprawie Stinco i Panfilo, że art. 46 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1408/71 winien być interpretowany w taki sposób, że zobowiązuje on właściwą instytucję do uwzględnienia - przy ustalaniu teoretycznej wysokości emerytury stanowiącej podstawę do wyliczenia emerytury proporcjonalnej – dodatku mającego na celu wyrównanie do minimalnej emerytury przewidzianej przez ustawodawstwo krajowe.

24 W sprawie, która doprowadziła do wydania tego wyroku, INPS przyznał pp. Stinco i Panfilo emerytury proporcjonalne na podstawie art. 46 ust. 2 rozporządzenia nr 1408/71, obliczone w oparciu o hipotetyczne emerytury, które wnioskodawcy otrzymaliby, gdyby pracowali we Włoszech przez cały okres swej aktywności zawodowej. Wysokość owych hipotetycznych emerytur była taka, że przy założeniu, że zainteresowani rzeczywiście mieliby prawo do krajowych emerytur w tej wysokości, zostałby im przyznany przewidziany przez ustawę włoską dodatek wyrównawczy do wysokości emerytury minimalnej (zob. pkt 8 wyroku w ww. sprawie Stinco i Panfilo).

25 W niniejszej sprawie, z uwagi na przekroczenie limitów dochodów ustalonych przez ustawodawstwo krajowe dotyczące dodatku wyrównawczego do wysokości emerytury minimalnej, ubezpieczony, będący w sytuacji U. Koschitzki, który całą aktywność zawodową wykonywał w danym państwie członkowskim, nie byłby uprawniony do tego dodatku.

26 Dla ustalenia, czy w tych warunkach przedmiotowy dodatek winien zostać uwzględniony przy obliczaniu teoretycznej wysokości, o której mowa w art. 46 ust. 2 lit. a) rozporządzenia 1408/71, należy dokonać wykładni tego unormowania z punktu widzenia jego brzmienia i jego celu.

27 Z unormowań art. 46 ust. 2 lit. a) rozporządrenia nr 1408/71 wyraźnie wynika, że wysokość teoretyczna winna być obliczona tak, jakby ubezpieczony całą swą aktywność zawodową wykonywał wyłącznie w danym państwie członkowskim (wyrok z dnia 26 czerwca 1980 r. w sprawie 793/79 Menzies, Rec. str. 2085, pkt 10).

28 Jeżeli zaś chodzi o cel tego przepisu, Trybunał stwierdził już, że obliczenie, które ma zostać dokonane w oparciu o ten przepis, ma na celu zapewnienie pracownikowi maksymalnej teoretycznej wysokości, jakiej mógłby się domagać, gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia dopełnione były w przedmiotowym państwie (wyrok w ww. sprawie Menzies, pkt 11).

29 Wynika stąd, że jeżeli ustawodawstwo danego państwa członkowskiego przewiduje, że prawo do dodatku uzależnione jest od ogólnego warunku, że beneficjent nie posiada dochodów przekraczających określony pułap ani dochodów wspólnych z dochodami mieszkającego z nim małżonka, przekraczających wyższy pułap, unormowanie to również winno zostać uwzględnione przy obliczaniu teoretycznej wysokości, o której mowa w art. 46 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1408/71.

30 Niemniej U. Koschitzki twierdzi, że nasuwa się inne rozwiązanie. W tym względzie podnosi ona, że z jednej strony należy uwzględnić definicję pojęcia „świadczenie", znajdującą się w art. 1 lit. t) rozporządzenia 1408/71, który stanowi, że „określenia »świadczenia«, »emerytury« i »renty« oznaczają wszelkie świadczenia, emerytury i renty, w tym wszystkie składniki obciążające fundusze publiczne [...]". Ponieważ chodzi o składnik świadczenia bazowego, dodatek wyrównawczy do wysokości

minimalnej emerytury nie może jej zdaniem być wyłączony z ustalenia emerytury teoretycznej.

31 Jednakże dla określenia wysokości teoretycznej emerytury, sama tylko kwalifikacja wyżej wskazanego dodatku jako „świadczenia" w rozumieniu art. 1 lit. t) rozporządzenia nr 1408/71 nie przesądza w niczym sposobu, w jaki dodatek winien być uwzględniony. Obowiązek uwzględnienia tego dodatku nie oznacza obowiązku nadania mu charakteru innego niż wynika on z prawa krajowego.

32 Wynika stąd, że kwalifikacja dodatku wyrównawczego do wysokości włoskiej emerytury minimalnej jako „świadczenia" nie zobowiązuje do włączenia, przy ustalaniu wysokości teoretycznej, o której mowa w art. 46 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1408/71, dodatku, do którego uprawniony do emerytury nie miałby prawa, gdyby wynikał on tylko z ustawodawstwa krajowego.

33 Z drugiej strony U. Koschitzki przywołuje pewne argumenty wynikające z wykładni art. 46 ust. 3, art. 46a i 46c rozporządzenia nr 1408/71. Twierdzi ona po pierwsze, że ustalenie pułapu dochodów przez ustawodawstwo włoskie należy uznać za klauzulę zmniejszenia w rozumieniu art. 46a i 46c tego rozporządzenia. Po drugie ocenia ona, że zgodnie z art. 46 ust. 3 tego rozporządzenia obliczenie jej prawa do emerytury w oparciu o ust. 2 tego samego artykułu powinno zostać dokonane w pierwszej fazie bez uwzględniania unormowań ustawodawstwa krajowego, dotyczących zmniejszenia. Zastosowanie klauzul zmniejszenia miałoby według niej mieć miejsce dopiero w drugiej fazie obliczania, gdy przystępuje się do porównania wysokości świadczenia należnego w oparciu wyłącznie o ustawodawstwo krajowe, z zastosowaniem reguł zakazu kumulacji oraz wysokości świadczenia należnego w oparciu o prawo wspólnotowe, z zastosowaniem reguł zakazu kumulacji. Przypomina ona w tym względzie wyrok z dnia 11 czerwca 1992 r. w sprawach połączonych C-90/91 i C-91/91 Di Crescenzo i Casagrande, Rec. str. I-3851, pkt 27.

34 Uwagi te wynikają z błędnego odczytania rozporządzenia nr 1408/71.

35 Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że przepis krajowy uznać należy za klauzulę zmniejszenia w rozumieniu rozporządzenia nr 1408/71, jeżeli skutkiem narzuconego przezeń obliczenia jest obniżenie wysokości emerytury, której zainteresowany może się domagać z tytułu korzystania ze świadczenia w innym państwie członkowskim (zob. w szczególności wyroki z dnia 22 października 1998 r. w sprawie C-143/97 Conti, Rec. str. I-6365, pkt 25 oraz z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie C-107/00 Insalaca, Rec. str. I-2403, pkt 16).

36 Nie stanowi za to klauzuli zmniejszenia w rozumieniu art. 46 ust. 3, art. 46a i 46c rozporządzenia nr 1408/71, taki przepis krajowy jak ten będący przedmiotem rozważań w postępowaniu przed sądem krajowym.

37 Jeżeli chodzi o wyrok w ww. sprawie Di Crescenzo i Casagrande, to dotyczył on sytuacji, w której przedmiotem rozważań była klauzula zmniejszenia świadczeń w rozumieniu rozporządzenia nr 1408/71. Wyrok ten nie stanowi potwierdzenia tezy przedstawionej przez skarżącą.

38 Z całości powyższych rozważań wynika, że na przedłożone pytanie prejudycjalne należy odpowiedzieć, iż art. 46 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1408/71 należy interpretować w ten sposób, że dla ustalenia teoretycznej wysokości emerytury stanowiącej podstawę do obliczenia emerytury proporcjonalnej, właściwa instytucja nie ma obowiązku uwzględnienia dodatku wyrównawczego do wysokości emerytury minimalnej przewidzianej przez ustawodawstwo krajowe w sytuacji, gdy z powodu przekroczenia limitów dochodów ustalonych przez ustawodawstwo krajowe dotyczące wyżej wskazanego dodatku, ubezpieczony, który całą swą działalność zawodową wykonywał w przedmiotowym państwie członkowskim, nie mógłby się takiego dodatku domagać.

W przedmiocie kosztów

39 Niniejsze postępowanie dla stron postępowania przed sądem krajowym ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, zatem do tego sądu należy orzeczenie w przedmiocie kosztów. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem Trybunałowi uwag, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 46 ust. 2 lit. a) rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r., w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie, w wersji zmienionej i uaktualnionej rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2001/83 z dnia 2 czerwca 1983 r., zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 3096/95 z dnia 22 grudnia 1995 r., należy interpretować w ten sposób, że dla ustalenia teoretycznej wysokości emerytury stanowiącej podstawę do obliczenia emerytury proporcjonalnej, właściwa instytucja nie ma obowiązku uwzględnienia dodatku wyrównawczego do wysokości emerytury minimalnej przewidzianej przez ustawodawstwo krajowe w sytuacji, gdy z powodu przekroczenia limitów dochodów ustalonych przez ustawodawstwo krajowe dotyczące wyżej wskazanego dodatku, ubezpieczony, który całą swą działalność zawodową wykonywał w przedmiotowym państwie członkowskim, nie mógłby się takiego dodatku domagać.

Podpisy